

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Sophie Hunger - stjerne på vej frem som har givet schweizerne ny musikalsk stolthed. Hunger spillede i øvrigt som del af InterSPOT i forbindelse med årets SPOT Festival.

Schweiz er et sammensat land - også på musikfronten. Når det gælder den nationale scene, regnes den ikke for meget, og en udadvendt struktur med eksportkontor m.v. er stadig i sin opbygning uden den store bevågenhed. Til gengæld er live-scenen enorm med mange klubber og festivaler - og her er et effektivt apparat på plads. Så selv om glæden ved international musik er stor, kræver det benarbejde at komme til. Og så er der lige Röstigrab...

Sig kuk-ure, dyre armbåndsditto og andet klok-værk.
Sig forsikringsselskaber, bankhemmelighed og internationale finans-transaktioner.

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Sig alpeoste, müsli - og kvalitetschokolade.

Sig skisportssteder og -stjerner - og verdens mest succesfulde tennisspiller gennem de seneste mange år, Roger Federer.

Alt det - og meget mere - har gjort Schweiz kendt verden over. Sammen med effektivitet og højt serviceniveau. Og umanerligt høje priser... Til gengæld har de 7.8 mio. indbyggere ikke gjort så stort væsen af sig, når det gælder musikken.

Jo, med de laaange alpehorn, måske.

Eller jodlerne...hvis man absolut er til den slags!?

Men når det gælder den rytmiske genre, kniber det. Bortset fra Andreas Wollenweiders sprøde elektriske harpe eller de stadig aktive veteraner, electronica-støjheltene Young Gods, skal man vel have fulgt rimeligt med i timen for at have hørt om de ellers største schweiziske navne som Krokus, Yello og Stephan Eicher.

Det ér som om, alpelandets musikere har svært ved at gøre sig gældende internationalt. Og som om Schweiz' indbyggere har fornægtet egne musikalske kvaliteter - og i langt overvejende stadig gør det, som MXDs lille research-rejse til musikkens Schweiz afslørede det.

Det afspejles med citater som dette:

"Man har altid skullet slå igennem i andre lande, før man bliver anerkendt her. I Schweiz kunne vi først lide DJ Bobo, da han var slået igennem i Tyskland, Krokus fik kontrakt i USA. før de blev anerkendt her, Yello i Tyskland, Stephan Eicher i Frankrig", remser Michael Schuler op. Han er leder af Schweiz' største nationale radiokanal for populærmusik DRS3.

Stephane Boutin fra Kuentschli: Nu vil

From mx.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

alle have fat i HUnger - før var der ingen.

Og dette citat opdaterer til nutiden:

"Schweiz' stærkeste nye kort netop nu er Sophie Hunger (som i øvrigt spillede til SPOT Festivalens InterSPOT-arrangement i år, red). Hun er fra den tysksprogede del af landet, og vi havde kontrakt med hendes første gruppe, Fisher. Men det bed folk aldrig på. I stedet gik hun solo og skrev kontrakt med et selskab i Schweiz' franske del. Det førte til flot opmærksomhed i Frankrig, og så fik folk i den tyske del af Schweiz langt om længe fået øjnene op for hende. Nu vil alle skrive om Sophie Hunger. Før var der ingen!", fortæller Stephane Boutin fra Zürich-indieselskabet Kuenschli.

Holdningen kan også læses i de helt aktuelle 2009-tal fra IFPI:

- Salget af nationale kunstnere kan blot mønstre 15 procent (25,2 mio. schweizerfranc = ca. 137 mio. kr.) af IFPI-Schweiz' samlede omsætning (925 mio. kr.).
- Salg af plader med internationale kunstnere udgør derimod hele 67 procent (de sidste andele op til de 100 procent står klassisk musik for med 5% og compilations med 13).
- Til sammenligning udgør salget af dansk musik gerne 40-45 procent herhjemme målt i forhold til det internationale.

Philipp Schnyder - trækker situationen i Schweiz skarpt op.

Et land uden rock- og poptradition

Philipp Schnyder, leder af M4Music, den schweiziske pendant til SPOT, ridser måske

situationen skarpest op, når han konkluderer: "Vi er et 3. Verdensland inden for rock og pop".

"Sagen er, at vi ikke har en rocktradition. Der var aldrig en schweizisk musikbranche i fortiden - den er først ved at blive opbygget nu, modsat inden for bank- og forsikringsverdenen, hvor der er en årelang tradition for professionalisme. Folk her i landet er veluddannede - og der er kvalitet i produktion, design, mode m.v. Vi har tradition for high quality-services - og for at gøre alting perfekt. Bare ikke når det gælder musikken", siger han og peger - sammen med flere andre branchepersoner - på den specielle situation i Schweiz: Nemlig at der generelt har været en meget lav arbejdsløshed - om nogen. Så det at insistere på at ville være rytmisk musiker - og acceptere den usikre hyre og tilværelse det giver - er altså et aktivt tilvalg, den enkelte har måttet gøre sig:

Eric Cramer - ingen har tvunget dig til at være musiker...

Musiker? - så er du selv ude om det

Eric Cramer, leder af det store koncertagentur Gadget, siger: "Ingen beder dig om at blive musiker - det er dit helt eget valg i et land, hvor fuldtidsjobs og solide lønninger ellers har hængt på træerne indtil for ganske nylig. Så indstillingen har været - og er til dels stadig: Hvis du vil være musiker, så vær indstillet på at arbejde røven ud af bukserne - og lad være med at pive. Ellers få dig et ordentligt job". Ikke bare hos myndighederne, men også befolkningen generelt", siger han og forklarer dermed det offentliges manglende lyst til og forståelse for at skulle hælde støttepenge i schweizisk rytmisk musik.

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Tom Rist - savner kreativitet hos de sveitsiske musikere.

At det har haft yderligere konsekvenser, er branchefolkene også enige om. De kalder den schweiziske scene mere professionelt håndværk end spændende musik - med ganske få undtagelser - og Tom Rist, leder af det lille men kreativt berømmede spillested Helsinki sætter det på spidsen ved at sige: "Problemet er samfundet. Det går for godt. Der er ingen friktion. Der er ikke noget at slås for. Det giver musikerne en job-agtig tilgang til musikken - ikke en kunstnerisk."

Alt i alt har det været med til at skabe et land, der er langt mere interesseret i international musik end schweizisk. Både når det gælder branche, medier m.v.

Og den åbenhed over for det internationale lyder - og er - tillokkende for dansk musik. Men derfor går der nu ikke en motorvejsbred bjergtunnel durk ind i den schweiziske pengetank.

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Schweiz: Det grønne område er fransksproget, det orange er tysk - de lillafarverede områder er de italienske og rætoromanske. (Kort: Swiss Federal Statistical Office).

Röstigrab - opsplittningen

Dels er der sammensætningen/opsplittningen af Schweiz:

Først den tysksprogede del, som med 2/3 af befolkningen er den største og økonomisk stærkeste via det internationale finanscentrum, de internationalt kendte virksomheder m.v. - det er også her de største pladeselskaber, agenturer, koncertsteder og medier findes. Dernæst er der det - selvbevidste - fransksprogede område med knap en fjerdedel af befolkningen - men også her med vigtige agenturer, klubber, festivaler m.v.. Og derudover er der så den italienske del med omkring 300.000 indbyggere, som ingen i Musikschweiz dog rigtigt regner med (men det er selvfølgelig uden for citat!).

På mange områder kommunikerer landsdelene ikke med hinanden, Heller ikke inden for musikverdenen, hvor ingen i branchen kan give eksempler på schweiziske navne, der har hittet stort i begge landsdele: Röstigrab kalder schweizerne selv adskillelsen - grøften i kartoffelpandekagen (nationalretten).

Det medfører på ingen måde, at Schweiz diskuterer opsplittning og adskillelse a la Belgien. Tværtimod er man nationalt stolte af virksomhederne med international succes, de store sportspræstationer m.v. Men ellers lever landsdelene for sig selv med henholdsvis fransk- og tysksprogede radio- og tv-stationer, medier m.v. Og med betragteligt få fælles berøringer:

Alex Schmid - du skal breake to markeder i Schweiz.

"Hvis nogen lover dig, at de kan breake dig i hele Schweiz, lyver de. Simpelthen." Så klar er meldingen fra Alex Schmid, kommerciel manager hos Musikvertrieb i Zürich, der er Schweiz' største distributionselskab med cirka 700 labels - fra de helt små til multinationale EMI. "Du skal breake to markeder i Schweiz. Så du skal altså kende en, der laver fransk promotion, og du skal kende en, der laver tysk... og sådan er det hele vejen igennem".

Mange lufthuller i osten

Og så er Schweiz altså heller ikke et land med "én storby men skal koncentrere sig om - hvorefter kan man glemme resten". Selv om befolkningstallet er et par mio. højere end i Danmark, er selve Zürich - landets største by - kun et par forstæder større end Århus med sine 370.000 indbyggere. Ellers fremstår resten som nogenlunde ens lufthuller i schweizer-osten: Geneve, Basel, hovedstaden Bern, Lausanne og Winthertur ligger alle på mellem 185.000-100.000 indbyggere, mens St. Gallen og Luzern har 60-70.000. Det giver mulighed for mange centre for kultur. Og det er der. Specielt på musikfronten.

Live-scene - klubberne: Fortsat opblomstring

Det, der gør Schweiz speciel og interessant set med danske øjne, er den enormt dominerende live-kultur. "Schweizerne kan lide at gå i byen og feste", lyder den gentagne beskrivelse fra adskillige branchefolk - og den glæde smitter af på både klubber og festivaler. Og danskernes mulighed for at komme til.

From mx.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Pius Knüsel - den store klubscene blev grundlagt i 80'erne.

Hver by med respekt for sig selv har en musikklub - eller flere. De store, rige klubber er i sagens natur i Zürich, men tag f.eks. en by som Lausanne: her har de 117.000 indbyggere nu seks-syv klubber at vælge imellem - ud over barerne som også præsenterer musik. Og pt. er efterspørgslen stigende. Det billede tegner sig flere steder.

"Før 1980 var der ingen klubscene. Overhovedet. Men i slut-70'erne var der store demonstrationer i Schweiz' større byer med krav fra ungdommen om rammer, som de selv kunne præge og med ønsket om en ny balance mellem kulturens genrer. Det bredte sig som ringe i vandet over hele landet. Perioden 1980-84 var én stor revolution i Schweiz på det område. Det var dér alle vores klubber - også de store, internationalt kendte som Rote Fabrik - blev skabt", fortæller Pius Knüsel, direktør i Prohelvetia, den schweiziske Kunststyrelse.

Resultatet er, at der i dag er der omkring 80 selvstændige klubber på landsplan, der får støtte fra bystyre eller/og de schweiziske kanton/amter. Og vi taler om massiv støtte:

"Det har betydet, at der er nu er kommet enormt mange aktive musikere på den schweiziske scene. Og det er et stort kulturelt fænomen. Jeg tror ikke, folk generelt er klar over, hvor stor en bevægelse det her egentlig er - og hvad det kan føre med sig", funderer Philip Schnyder fra M4Music.

For støtten kommer især de schweiziske musikere til gavn. Det offentlige bidrag er nemlig ofte endnu større til den lokale musik end til den udenlandske. Og det giver altså de

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

lokale/nationale musikerne en kærkommen mulighed for at få smør på brødet - nu hvor interessen og indtægtsmuligheden på pladefronten er nær nul.

Tanguys Ausloos - det musikalske niveau er blevet bedre via klubberne.

"Mit skøn er, at 95 % af grupperne i Schweiz er der på grund af klubberne", konkluderer Tanguy Ausloos, som var formand for de uafhængige musikklubber i 1996-2010, og som også slår på, at klubbernes lave entré-politik som grund til succesen. "Og så bliver det musikalske niveau også stadigt bedre pga den øgede konkurrence - ingen tvivl om det".

De mange klubber giver selvfølgelig også mulighed for udenlandske bands. Og dermed danske. Men den schweiziske livescene er ikke bare stor - den er også velordnet. Derfor lyder rådet fra branchen selv: gå gennem agenturerne, som har forbindelserne og netværket, hvis du er ny på det schweiziske marked - med mindre man blot er ude efter "bar-jobs", for så er sagen en anden.

Det forhindrer dog ikke mindre klubber som Le Romandie i Lausanne til at opfordre danske bands til at prøve lykken Alligevel. Spillestedet har haft bl.a. Oh No Ono på plakaten i et program, hvor 60 procent af musikken er udenlandsk.

"Vi får rigtigt nok meste musik gennem agenter, men vi vil også gerne være forud for dem i stedet for hele tiden at være styret af deres udbud - så vi afsøger selv pitchforkmedia, det europæiske festivalprogram og en masse sites. Så vi vil faktisk gerne modtage materiale direkte fra udlandet.

Livescenen - festivalerne: tæt på overophedning?

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Festival-scenen i Schweiz er om muligt endnu mere blomstrende end klubscenen - faktisk så stor at mange af brænehfolkene selv mener ballonen er tæt på at bryde. Kæmpefestivaler er spredt ud over hele alpelandet, eksperimenterende festivaler, genreorienterede festivaler osv. Der er ingen ende på det:

Open Air St. Gallen, Gurten Openair, Street Parade (verdens største technofest) osv. i den tyske del. Lake Parade (Geneve), Paleo v. Lausanne og så selvfølgelig den verdenskendte Montreux Jazz Festival i den franske. Og jo - her kommer den italienske del af Schweiz sandelig også på banen med den oldie/superstjernedominerede Moon And Stars-festival i Locarno.

Roskilde Festivalens samarbejdspartner, non-profit-festivalen Paleo solgte f.eks. deres 6 x 35.000 dagsbilletter (i alt 210.000) i løbet af blot 40 minutter i år, og tilsyneladende er det billedet mange steder.

"Men også kun tilsyneladende. Med det tempo i billetsalget, vi oplever, rammer krisen næppe os først, men det bliver for dyrt for folk med alle de festivaler", forudser Paleo-booker Danny Hassenstein.

Vincent Sazer (t.v.) - fortæller MXD's udsendte om den "vanvittige" festivalsituation.

"Sidste år var toppen. Billedet, der begynder at tegne sig nu er, at der er færre festivaler, der melder udsolgt. Markedet er for lille til udbudet - og samtidig bliver de store acts dyrere og dyrere. Priserne er vanvittige. Jeg tror der er krak på vej", mener Vincent Sazer, fra Paleo Festivalens kommercielle del, booking- og promotionfirmaet Opus One i Lausanne.

From mx.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Indtil videre blæser toget dog videre - også med danske bands om bord: Efterklang og Alcoholic Faith Mission spiller Festival de la Cité i Lausanne på fredag, CallMeCat spiller For Noise festival i Pully til august, The Kissaway Trail har både festivaljobs i Winthertur og Lausanne samme måned, Illdisposed spiller Meh Suff Metal Festival i Hüttikon til september osv.

Dyb pladeselskabskrise

Inden for pladeselskaberne er krisen til gengæld udtalt. Salget er mere end halveret på ti år og har efterladt en blødende industri. F.eks. kan 3000 solgte eksemplarer (i en svagsælgende uge) være nok til en 1. plads på hitlisten - i et land med knap 8 mio. indbyggere.

Alle taler om nødvendigheden af cd-udgivelser for at øge muligheden for at få jobs, men det er en svær hurdle. Vil man lave aftaler med de schweiziske selskaber, må man generelt indstille sig på 360 grader-deals med koncerter, events, merchandise og alt muligt andet inkluderet. Hvis musikken overhovedet vækker interesse.

De store multinationale selskaber har alle kontorer i Schweiz, men hovedparten uden væsentlig aktivitet. Og det tidligere nævnte store distributionsselskab og label Musikvertrieb signer ikke danske/udenlandske navne, med mindre det er et helt label og dets roster/bagkatalog man laver aftale med.

Ligesom indieselskabet Kuenschli - en pendent til Morningside Records herhjemme - skruer stadig mere ned for blusset, og kombinerer pladeselskabet med events, management, booking og promotion. De har lært lektien ved at tabe Sophie Hunger, dengang hun var medlem af gruppen Fisher, fordi de ikke havde andet end pladeselskabet at byde ind med.

- Indiemusikken har hårde betingelser i disse år, forklarer Musikvertriebs Alex Schmid den dystre situation: - Der er egentlig kun tre hovedkanaler for fysisk pladesalg i Schweiz: Exlibris, som sælger bøger og cd'er og satser mest på hitlistemusikken med de store navne. De har op mod 50 procent af markedet. Det øvrige store led udgøres af MediaMarkt/Saturn og så teleselskabet Orenge's kæde CitiDisc. Alt sammen beregnet på storsalg. Ingen af stederne har indiemusikken nogen kanaler, og som lille selskab er det næste umuligt at komme til.

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Christoph Fellmann (t.h.) sammen med SPOT On Denmarks projektudvikler Christian Hald Buhl.

Medier - en blandet samling

Sammensætningen af schweiziske medieverden gør ikke eksport-arbejdet lettere for danske håbefulde. Tv er uden for rækkevidde i musikkens verden, og når de gælder radio skal man igen tænke to-sproget. Den tysksprogede radiostratation DRS3 og den fransksprogede Couleur 3 er statsdrevne, men udveksler ikke musik. Begge er dog modtagelige for musik udefra, så...

Derudover er der et væld af lokale og kommercielle radiostationer, hvor hovedparten dog lever højt på hitlistetopperne. Undtagelser fra dette er f.eks. progressive Toxic.fm, Kanal K, Radio Lack og Virgin Radio, som man med vekslende held kan prøve at bearbejde.

Den "seriøse" dagspresse er blevet mere venligt stemt overfor den nyere musik gennem de senere år: "I takt med at stadig flere bruger og spiller musik, er stofområdet blevet vigtigt. Aviserne har simpelthen lært af læserne, at musikstoffet skal tages seriøst - for at folk fortsat skal købe dagbladene. Jeg tror det har været lidt af en øjenåbner for ledelserne i pressen", siger Christoph Fellmann, som er musikleder på tysksprogede Tagesanzeiger - svarer til Politiken herhjemme - hvis avis nu behandler rock og pop på linje med klassisk musik.

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Pierre-Jean Crittin (t.v.) - må udsende sine magasiner i hele det fransk-sprogede område, for at få økonomien til at hænge sammen.

Men avisernes dækning er ikke grundig nok for de musik-interesserede - og magasin-dækningen heller ikke. I den tyske del er Rock Star Magazine det tætteste man kommer på et decideret heldækkende musikblad - ellers er der groft sagt kun mere genrespecialiserede magasiner. Og i den franske del er r'n'b-orienterede Vibrations og helt nye Me Rock - begge med sæde i Lausanne - rettet mod hele det franske sprogområde , altså også Belgien, Canada og Frankrig, for at få økonomien til at hænge sammen. Af samme årsag er man også nødt til at skrive om musikken i hele dette område.

Så musikinteresserede tyer i stedet til engelske, tyske og franske musikmagasiner. Der er simpelthen ikke økonomi i landet til en stor magasin-presse. Og interesserede i de nye schweiziske trends og indiemusikken føler sig ladt i stikken, når det gælder om at følge med.

Både hos pladeselskabet Kuenschli og de ansatte på Lausanne-klubben Le Romandie må ty til blogs og mindre nyhedsbreve, hvis de vil vide hvad der foregår i deres region.

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Philippe Oberson (t.v.) og Valerie Niederost (t.v.) fra Le Romanderie - holder sig orienteret via sites - ikke de gammeldags medier.

"VI går til koncerter, taler med andre og går på facebook for at orientere os. Vi bruger det daglige nyhedsbrev fra Ronorp.ch, som hver dag fortæller 15.000 abonnenter i Zürich hvad der sker. Eller indieblog'en 78s.ch, som også har en koncertplan", siger Kuenschtlis Stephane Boutin, mens Le Romadies franskprogede medarbejdere går på Lordsofrock.ch og Sonotone.ch for at holde sig updated. De tip er hermed givet videre til danske håbefulde (se link-listen i bunden af artiklen).

Åbenhed over for dansk musik

Dansk musik har gennemgående et godt ry i det schweiziske. En decideret nordisk hype er der ikke tale om - "den var der måske for et par år siden", som Christoph Fellmann fra Tagesanzeiger siger. Men der er en generel følelse af at Norden præsenterer kvalitetsmusik.

Inden for poppens verden har bl.a. Aura har været helt i toppen af hitlisterne i år: - Vi har en lang tradition for at lytte til skandinavisk musik - de synger godt engelsk og laver god radiopop, mener DRS3' Michael Schuler, der senest gæstede SPOT i maj og imponeredes over Efterklang, The Blue Van og Kiss Kiss Kiss - og den "stolthed" han synes orkestrene besad.

Han understreger dog, at det hjælper ekstra på lydhørheden, at man kan fremvise resultater via artikler i tyske og engelske magasiner, hvis man gør sig håb om schweizisk interesse.

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Men såvel han som hovedparten af de øvrige branchefolks generelle råd er: Brug de professionelle kanaler. Især inden for livebranchen. Brug bookere og agenter, der i forvejen har kendskab til markedet. Konkurrencen for at komme til er så stor i Schweiz pt., at det er meget vanskeligt på egen hånd.

Dany Hassenstein fra Paleo Festivalen - vil godt høre på danske forslag.

"Vil man gøre noget ekstraordinært selv, ja så sæt en showcase op og gør folk som mig, medier m.v. interesseret", mener Paleo-bookeren Danny Hassenstein. "Så ved vi du vil noget - vi signer ingen til festivalen uden først at have set dem."

Men ellers udtrykker Jean Zuber, leder af Swiss Music Exports kontor i den tyske region, manges holdning, når han siger:

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

”Egentlig synes jeg I har fundet en glimrende form I danskere. Først ved at invitere schweizere til SPOT i Danmark - og så følge op med SPOT On Denmark-præsentation på Montreux Jazz Festival. Det giver optimal eksponering medie- og branchemæssigt i et ellers meget svært område.”

Fremtiden tegner lysere - trods alt

Den gode udgang på fortællingen er, at Musikschweiz vejrer morgenluft. I Sophie Hunger og Berlin-bosatte Bonaparte har man fået en ny musikalsk kvalitet, man ikke har oplevet i mange år, og det giver optimisme.

Den store konkurrence på klubberne har trods alt skærpet kreativiteten - og også schweizernes interesse for egen musik:

”I dag kan man lave et rent schweizisk arrangement, som vil være populært. Det havde ikke kunnet lade sig gøre for 15 år siden. Det hele er mere profit i dag og mulighederne for den rytmiske musik er blevet bedre. Også internationalt”, siger Vincent Sazer fra Opus One.

Marc Ridet: Swiss Music Exports skaber - og selv erfaren klubmand.

Det er begge Swiss Music Exports ledere for så vidt enige i - det kontor har selv fundet sine ben inden for de seneste par år efter en turbulent start, og har nu cirka to mio. kr. årligt at gøre godt med. Dels fra Prohelvetia - dels fra private sponsorer:

Grundlæggeren Marc Ridet fra Lausanne-kontoret i den franske region har været med siden klub-dagenes start og påpeger, at flere og flere lever af musikken. Men han understreger at der skal en endnu bedre struktur til, for at komme afgørende videre: ”Nu kan man ikke

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

længere sige, at vi er dårlige, fordi vi er lokale. Nu er vi er nødt til at skabe apparatet. Arbejde med aktiv støtte - ikke bare passiv økonomisk hjælp - til musikerne herhjemme og i udlandet. Så bliver vores artister også bedre.

Jean Zuber - mener at Schweiz (langt om længe) er ved at få skabt sig en professionel musikindustri.

Hans kollega i den tysksprogede Zürich-afdeling, Jean Zuber tager den forventningefulde tone op:

"Der er ingen tvivl om at det går fremad. Musikerne er blevet mere professionelle via musikskoler, konservatorier og universiteter, hvor rocken og poppen nu også tages seriøst. Og man lærer ikke bare at spille musik: der er også management- og kulturbusiness-uddannelser på universiteterne nu, med professorer som undervisere. Så popscenen er

From mx.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

blevet stærkere - bedre organiseret. Selv om der stadig er meget lang vej hjem set i forhold til andre industrier.

Prohelvetias Pius Knüsel - som selv er vokset op i klubmiljøet - erkender rent ud, at den schweiziske støtte er skævvredet. Men han sætter sin lid til en ny lovgivning i 2012 på hele kulturområdet:

"Pop kom først på det nationale støttebudget i 90'erne, og det anses stadig for at være kommerciel virksomhed i forhold til ballet, klassisk musik m.v. Så lige nu får området kun 500.000 CHF (2,75 mio kr,) årligt i aktivitetsstøtte fra staten ud af et samlet beløb på dette område for alle kunstgrenene på ca. 23 mio. CHF.

Lige som eksempelvis spil-kulturen tages pop og rock ikke seriøst. Men jeg tror det bliver forbedret med den nye lovgivning", siger Knüsel, som gør opmærksom på, at der dog også gives støtte til pop og rock fra både byer og kantonen. Men skønsomt stadig kun 1 procent (ca. 12 mio. kr.) ud af en samlet schweizisk kulturstøtte fra det offentlige, lotterier og sponsorer på i alt 2.2 milliarder CHF (over 12 mia. kr.).

Vi lader manden med 3. Verdensland-udsagnet, M4Musics Philipp Schnyder slutte af: "845 bands søgte vores festival sidste år. Et helt ekstremt tal, som fortæller om en masse aktivitet i Musikschweiz. Der er ingen tvivl om at kvaliteten er blevet bedre og aktiviteten større på grund af demokratiseringen inden for musikken, hvor det i dag er blevet meget lettere at lave musik. Og man kan mærke de unge har fået en vindermentalitet. Det er groet en business op parallelt, som ikke er bundet til den øvrige industri. Alt det tegner godt"

"Man kan også mærke en øget politisk forståelse - måske i takt med at de politikere, der kommer frem, selv kender til kulturen. Det er dog ikke overvældende endnu - og pladeselskabernes krise har på den anden side betydet en svækkelse af den kultur, der ellers er ved at blive bygget op".

"Jeg tror jeg vil beskrive det sådan, at schweizisk musik lige nu gror op gennem krisen. Den gror i undergrunden, og der gror den på trods. På trods af blæsten..".

Væsentligste musikbyer i Schweiz - og klubber (eksempler)

Zürich (genre / kapacitet)

- [Rote Fabrik](#) / alle genrer / 1200
- [X-tra](#) / alle / 1500

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

- [Moods](#) / jazz/alle / 500
- [Helsinki](#) / indie / ca. 150
- [Mascotte](#) / rock, pop, idie etc. / ca. 500
- [Exil](#) / alle / ca. 250
- [Kaufleuten](#) / alle / 800

Basel

- [Sudhaus](#) / alle genrer / ca. 200
- [Kaserne](#) (Reithalle, Parterre) / alle / ca. 1200
- [Bird's Eye](#) / jazz / ca. 100
- [Kuppel](#) / hiphop, indie / ca. 300
- [Sommercasinio](#) / alle / ca. 500

Bern

- [ISC](#) / alle genrer / ca. 250
- [Bee-Flat](#) / jazz, world / ca. 350
- [Bierhübeli](#) / alle / ca. 1000
- [Dampfzentrale](#) / dans & teater, alle & eksperimenterende / ca. 500
- [Dachstock Reitschule](#) / alle/alternative / ca. 700
- [Mahogany Hall](#) / jazz, alle / ca. 150
- [Wasserwerk](#) / rock / ca. 400

Winterthur

- [Albani](#) / alle genrer / 250
- [Kraftfeld](#) / alle / 150
- [Salzhaus](#) / alle / ca. 600
- [Gaswerk](#) / rock, indie, urban / ca. 650

Lausanne

- [Les Docks](#) / Rock, hiphop, chanson française, metal, reggae, electro /1000
- [Le Ruche](#) / 400

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

- [D! Club](#) / dj's, rock, indie / 800
- [Bleu Léopard](#) / rock, world m.v. / 200
- [Le Bourg](#) / folk, pop rock - alle /120
- [Le Romandie](#) / Rock, punk, electro, hiphop /200
- [Satellite](#) (Universitetet) / electro, pop, rock, ska, reggae, rock, metal /300
- [Zelig](#) (Universitetet) /rock, reggae, hiphop, chanson / 250

Geneve/Carouge

- [La Comète](#) / pop, rock, chanson, blues /300
- [Le Zoo](#) / techno, electro, drum & bass, dubstep, electropunk mv. / 700
- [Post Tenebras Rock](#) / metal, trash, hardcore, electro m.v. / 800
- [Le Chat Noir](#) (Carouge) / alle / 150
- [Le Box](#) (Carouge) / alle / 100

Festivaler, den tyske del (eksempler)

Store festivaler

- [Openair St.Gallen](#)
- [Gurten Openair](#) (Bern)
- [Open Air Gampel](#)
- [Street Parade](#) (techno - Zürich)
- [Heitere](#) (mainstream)
- [Greenfeld](#) (hård rock)
- [Winterthurer Musikfestwochen](#)

Ny musik-festivaler

- [M4Music](#)Zürich
- [Taktlos](#) (jazzorienteret), Zürich
- [Frauenfeld](#) (hiphop/urban)
- [Nordklang.ch](#) (Nordisk program - arr. i samarbejde med ROSA - Dansk Rock Samråd)

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Den franske del (eksempler)

- [Montreux Jazz Festival](#)
- [Paleo](#)
- [For Noise Festival](#)

Agencies

- [Good News](#)
- [Gadget](#)
- [Takk](#)
- [Two Gentlemen](#)
- Opus One
- Sofa Agency

Pladeselskaber/distributører

- [Sony Music](#)
- [Kuenschli.ch Musikvertrieb](#)
- Two Gentlemen

Andet

- [Swiss Music Export Pro Helvetia](#)
- [Petzi-Guide](#) (schweizisk klubguide)

Medier

Radio - tysk del:

- [DRS3](#)
- [Energy](#)
- [Toxic.fm](#) (St.Gallen)
- [Kanal K \(Aergau\)](#)

From mx.d.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

Radio - fransk del:

- [Couleur 3](#)
- [Radio Lack](#) (Geneve)
- [Lausanne.fm](#)

Aviser - tysk del:

- [20 Minuten](#)
- [Tages-Anzeiger](#)
- [NZZ](#)
- [Basler Zeitung](#)
- [Berner Zeitung](#)

Aviser - fransk del:

- [Le Matin](#)
- [20 Minutes](#)
- [24 Heures](#)
- [Le Temps](#)

Magasiner - tysk del:

- [Rockstar Magazine](#)
- [Kinki Magazine](#) (kultur, trend, street life)

Magasiner - fransk del:

- [Vibrations](#)
- [Be Rock](#)
- [L'Hedbo](#) (ugemagasin)

Sites - tysk del:

From mxd.dk: Et 3. Verdensland - midt i alperne □ med en bugnende live-scene

- MX3.ch
- Zuritipp

Sites - fransk del:

- 78s.ch
- Ronorp.ch
- Daily Rock

- - -

Tak til: Michael Schuler (DRS3), Stephane Boutin, Florianne Rinderknecht og Fabina Schuppli (Kuenschli), Tanguy Ausloos (Lausanne, ungdoms- og kulturafdeling), Philipp Schnyder (M4Music), Eric Cramer (Gadget), Tom Rist (Helsinki Club), Alex Schmid (Musikvertrieb), Pius Knüsel (Pro Helvetia), Danny Hassenstein (Paleo Festivalen), Vincent Saze (Opus One), Christoph Fellmann (Tagesanzeiger), Philippe Oberson og Valerie Niederost (La Romandie), Jean Zuber & Marcel Kägi (Swiss Music Export, Zürich), Marc Ridet (Swiss Music Export, Lausanne), Seb Vuignier (Takk booking), Alexandre Edelmann (Montreux Jazz Festival), Julien Royer (Le Matin).